

M. A. E.

A „MAGYARORSZÁGI ARTISTA EGYESÜLET” HIVATALOS KÖZLÖNYE

E hivatalos közlőny megjelenik a háború tartama alatt havonta egyszer. Minden feleletet óhajtó levélhez válaszbélyeg melléklendő. ■■■■■ TELEFON 28—75.

Felelős szerkesztő:
AALBACH JACQUES

Előfizetési díj tagoknak: egész évre 4.80 K, fél évre 2.40 K, negyedévre 1.20 K, havonként 40 fillér, nem tagoknak 50 :: :: százalékkal drágább. :: ::

Az egyesület hivatalos helyisége és a M. A. E. szerkesztősége: VII., Akácfa-utca 11. sz. I. em. Hivatalos órák: d. u. 3—4.

Olvasóinkhoz!

Lapunk múlt hó (augusztus) 16-i száma technikai és más akadályok folytán meg nem jelenhetett, miért kérjük tisztelt olvasóink szives elnézését. Igyekeztünk jelen számunkat annál bővebb és változatosabb tartalommal megjelentetni.

Kollégialis üdvözlettel
a M. A. E. szerkesztősége.

Az 1916—17-iki új idény.

Szeptember 1-én a főváros hirdető oszlopain megjelentek az összes budapesti variété-színházak hirdetései és ezekből megállapíthattuk, hogy ezen a téren oly hatalmas verseny fejlődött, aminőre eddig alig volt példa. Minden igazgató arra törekedett, hogy a közönségnek a legszebbet és a legjobbat nyujtsa és ez sikerült is nekik.

A Fővárosi Orfeumot az új igazgatók, Keleti Herman és Ribner Miksa urak nagy pompával nyitották meg. Az új igazgatók meg akarták mutatni, hogy nemcsak fen akarják tartani ennek a közismert előkelő mulatónak magas színvonalát, hanem arra is törekszenek, hogy ezt a színvonalat, amennyire lehetséges, emeljék is. Ez a törekvésük eredményes is volt. A háboru okozta nehézségek dacára a megnyitó műsorban a legelső rangú artistaszámokkal találkoztunk, amelyek közül kiemeljük: a 2 Osvadot, Larsenét, Jonny és Charly kettőst, a „rejtélyes mágnest, — csupa olyan látványosság, amely a legkényesebb igényeket is kielégíti. Fellépett továbbá az előnyösen ismert müncheni kómi-kus, Jan Paul, — szerepelnek a műsorban magyar tánc-és énekszámok és minden este zajos sikert arat és óriási derűtséget kelt „A fekete csoda“ című bohózat, amelyet a Fővárosi Orfeum részére Harsányi Zsolt dolgozott át. Persze nem csodáljuk, hogy a bohózatnak oly nagy sikere van, hiszen a szereplők közt találjuk: Mezei Ilonkát, Kubinyi Margitot, Mihályfi Juliát, továbbá

Huszár Károlyt, a népszerű Pufit, Kabos Gyulát, Hunyadi Emilt és még egy csomó elsőrangú szereplőt.

Az új igazgatóság ezzel a megnyitó műsorral győzött az egész vonalon és tiszta szívből kívánjuk neki, hogy a siker továbbra is hú kíséreljük maradjon.

A Nemzeti ezelőtt Royal Orfeum, mely már korábban megnyitott, szintén szenzációs műsorral lepte meg a közönséget és Bálint Dezső igazgató mindent elkövetett, hogy nem mindennapi szórakozást nyujtsa. Ez annál is inkább sikerülhetett neki, mert hiszen szerződtette a magyar kabaré tulajdonképeni megalapítóját, a genialis és szellemes konferenciét, akinek neve — talán sejtik az olvasó, hogy Nagy Endréről van szó, — már önmaga is kész program. Az ő művészi vezetése mellett egész gárdája a jobbnál jobb művészeknek „dolgozik“, akik közül megemlítjük a közönség régi kedvencét, K. Solti Hermint, aki új Weiner-dalokat énekel, továbbá Virágh Jenőt, a házi komikust, akit minden este zajos tapsokkal ünnepel a közönség. Itt hallhatjuk a legkedveltebb zeneszerző, Zerkovitz Béla népszerű és általánosan ismert új slágernótáit, amelyeket Szász Ilona és Sándor Stefi, valamint a hatalmas hangú Pap János művészi adnak elő. Ezekon kívül fellép a hírneves Josma Selim, a legügyesebb kabaréművésznők egyike, aki Ralph Benátsky szerzeményeit tolmácsolja a szerző zongora kísérete mellett. A műsornak clouja egy Nagy Endre és Zerkovitz Béla-féle kis operett, amelyet a Royal Orfeum művészei nagy tetszés mellett játszanak. Bálint igazgató ezuttal ismét igen élelmes, körültekintő és ügyes igazgatónak bizonyult.

A Téli kertben Goór Lajosné kiváló műsort mutat be. Első helyen kell megemlékeznünk a „Wiener Lustspieltheater“ vendégjátékáról, melynek keretében Lissy Jungkurth, az ismert és kedvelt operetténekesnő, továbbá Werner Gusztáv, a kiváló bonvivant, akit a budapesti közönség két év előtti itteni szerepléséből kifolyólag annyira megkedvelt, esetről-esetre fokozódó sikert aratnak. Hogy a „Verébfogás“ című operettben Rátkay Márton és Somogyi Nusi valósággal brilliroznak, ezt,

azt hisszük, nem is kell külön hangsúlyoznunk, — hiszen az ő művészetüket a Téli kert látogatói eléggé ismerik és méltányolják. Sok jó artistaszámon kívül még Szalontai Ferike művésziesen előadott dalai is szórakoztatják a közönséget, mely egy kellemesen eltöltött est emlékével távozik a helyiségből és megállapítja, hogy a műsor elejétől végig kitünő.

A Kristály Palotában új, — de azért mégis igen jól ismert vezetéssel találkozunk. Ennek a mulatónak élén Mérei Adolf áll, aki már több ízben bebizonyította, hogy elsőrangú szakember és mint szerző, rendező és igazgató fáradhatlan munkájával és kitünő izlésével számos jelentékeny sikernek volt részese. Már az első műsorral bebizonyította, hogy célja, elsőrangú műélvezetet nyújtani a közönségnek és örömmel állapíthatjuk meg, hogy ezt a célját el is érte. A műsorból felemlítjük mindenekelőtt a „Du goldige Frau“ című operettet, melyben a bécsiek kedvence, a híres Günther Mici, valamint Hans Lakner, a kiváló színész, aratnak zajos sikert. De a műsor többi száma is kizárólag elsőrangú erőkből áll, akik között ott találjuk Trude Voigtot, akit legutolsó vendégfelléptekor a közönség annyira megkedvelt, továbbá Ferenczy Károlyt, Ujvári Károlyt, Diósy Nusit, Antal Erzsit, Herczeg Vilmost és Pártos Jenőt, csupa kiváló művészt, akik Gilbertnek „Arizonda“ című operettjében épügy, mint magánszámaikban is zajos sikert aratnak.

Augusztus 31-én költözött be a Folies Caprice a nyári helyiségből a Révai-utcai helyiségbe és teljesen új darabokkal és magánszámokkal kezdte meg az új idényt. Köztudomásu ugyan, hogy ebben a helyiségben csak jót nyújtanak, de ezuttal az igazgatóság különösen kitett magáért, mert úgy a magyar bohózatnak, melyet Tábori Emil irt, mint a német darabnak is oly zajos sikere van és mindkét darab annyira mulattató és kacagtató, hogy a zajos derűtség miatt a színészek percekig nem képesek az előadást folytatni. Ebben a sikerben természetesen nagy része van a Folies Caprice művészeinek, első sorban persze a kis Rottnak, a legjobb komikusnak, aki új szerepeiben csak még fokozza azt a nagy népszerűséget, amelyre már régóta szert tett. Minden szava, minden mozdulata harsogó kacagást von maga után. Részesei a nagy sikereknek rajta kívül elsősorban R. Türk Berta, aki egy cseléd szerepében ragyogó tehetségének egészen új oldalát mutatta be, továbbá Testori, Kmoch, Szik, Nagy és Baán művésznők, — továbbá Tábori Emil, Gerő József, Springer, Aalbach, László Imre, Lénárd Béla, — akik mindnyájan igazi kabinet alakításokat nyújtanak.

De nemcsak a darabokkal arat sikert a Folies Caprice, hanem a magánszámokkal is. Kevés olyan előadó művésznő van, mint Rottné Türk Berta, aki egy operaparodia rendkívül ötletes előadásával szünni nem akaró tapsokat arat. Hasonlóan ragyogó sikere van

Aalbachnak is, aki humoros előadásaival szórakoztatja a közönséget, úgymint Baán, Lénárd és Angelinak.

Aki jól akar mulatni és sokat és szívből akar nevetni, az a Folieban erre bő alkalmat találhat, mert itt jó darabokat lát kitünő és művészi előadásban.

A „Steinhardt Mulató“ műsora a legszorosabban van összeforrvá az igazgató személyével. Szólóiban igazán páratlan Steinhardt, mint színész pedig minden darabban más. Egyforma csak abban, hogy előadásaival nevető orkánokat idéz elő. Igaz, hogy jól választja ki az előadott darabokat is és mint a német darabok fordítója a saját humorából is bőven juttat a közönségnek. A műsor többi száma is egytől-egyig mulattató és ez a magyarázata annak, hogy minden este telt házak nézik végig az előadást.

Kitett magáért ebben az új idényben a Trocadero Mulató is, nagy gonddal válogatván összes a jobbnál jobb számokat.

A nagy verseny, mely ezek szerint kifejlődött, mindenesetre csak előnyösnek mondható; az igazgatók is igyekeznek minél többet nyújtani és a közönség is nagyobb műélvezethez jut. Reméljük és kívánjuk, hogy az igazgatók ily módon a háboru dacára is boldogulni fognak és a nagy drágaság dacára sem fognak rossz üzletmenetről panaszkodhatni.

Nehéz idők.

Nehéz idöket élünk! A háborunak immár harmadik évébe lépünk és egyesületünk helyzete a háborus életviszonyok folytán mind rosszabb és rosszabbá válik. Ma már tagjaink egy nagyon tekintélyes része küzd a harctéren, mások itthon teljesítenek katonai szolgálatot. Úgy az előbbieket, mind az utóbbiak családjairól való gondoskodás legtöbb esetben a M. A. E.-et terheli, mely feladatának az egyesület, — amennyire anyagi helyzete megengedi, — becsülettel eleget is tesz. Sokszor nagyon nehezen! Tagjaink nem is képzelik, hogy milyen súlyos terheket viselnek a vezetőség tagjai, mennyi körültekintéssel és óvatossággal kell gazdálkodniok, hogy a sok-sok segélykérésnek eleget tehesenek és hogy az egyesület szekere meg ne akadjon.

Sajnálatos dolog, hogy minduntalan fel kell hívunk tagjaink figyelmét az egyesület nyomasztó anyagi helyzetére, s minduntalan figyelmeztetnünk kell őket kötelességükre. Kénytelenek vagyunk ezt megtenni, mert igen kevés tagunk van, aki helyt áll az egyesülettel szemben vállalt kötelezettségének és annak tudatában, hogy ezzel hozzájárul az egyesület épületének erősödéséhez, pontosan fizeti tagdíját, előfizet az egyesület hivatalos lapjára, szóval pontosan teljesíti kötelességét.

Igazán szomorú, hogy éppen most, mikor a háború által úgyszólván kisebb az egyesület jövedelme, (a katonai szolgálatot teljesítő tagok fel vannak mentve a tagdíj fizetés alól) hogy éppen most, azok a tagok, akik itthon és szerződésben vannak, — itt a hölgytagokról is szólunk, — egyáltalán nem törődnek az egyesülettel, hónapokon keresztül nem fizetnek, a hivatalos lapot átveszik, de előfizetésről nem is akarnak hallani. Tovább megyünk! Van igen sok olyan tagunk, könyveink tanuskodnak erről, akiket, mikor bajban voltak, az egyesület több ízben is megsegített, most, hogy könnyű szerrel visszafizethetnék a nekik adott segélyt, melyet tulajdonképpen kölcsön gyanánt kaptak, nem igyekeznek legalább részletenként törleszteni azt, úgy gondolván: „Van az egyesületnek elég pénze! Várhat!” Hát nagyon tévednek az illető hölgyek és urak! Az egyesületnek igenis nincs pénze! Meg kell már egyszer irnunk a meztelen igazságot, hátha talán tudatára ébrednek azok, akiket illet ez a pár sor, hogy mennyire helytelenül és igaztalanul járnak el az egyesülettel szemben. Igenis, nincs pénzünk, mert a kiadásaink napról-napra nőnek, mind többen és többen vannak azok, akik — és jogosan — segélyt várnak az egyesülettől, a bevételek pedig mindig csökkennek. A hanyag fizetőkkel szemben áll egynéhány tagunk, — sajnos neveket nem említhetünk, pedig megérdemelnék, — aki, nemcsak hogy tag- és lapilletékeit pontosan megfizeti, (hisz ez kötelessége) de minden lehető alkalmat megragad arra, hogy az egyesület anyagi helyzetén segítsen, sőt vannak olyanok, akik visszafizették az egyesületnek azokat az összegeket is, melyeket segélyként kaptak, s melyeket visszafizetni nem lettek volna kötelesek. Eljárásuk minden dicséretet megérdemel.

Most ismét és nyomatékosan felkérjük tagjainkat, kiknek az egyesülettel szemben bármilyen tartozásuk van, igyekezzenek ezeket kiegyenlíteni! Ne hagyják el könnyelműen ezt az egyesületet, melyet a magyar artistaság önerejéből alapított, gyámolítsák, erősítsék, pártolják, — hiszen saját érdekük, — mert a jövőben még sok és nagy feladat vár, a M. A. E.-re, mely most ugyan inog és roskadozik, de tagjaink segítségével, — reméljük, — hamarosan megerősödve fog egy szebb, munkateljes jövő elé nézni.

Adományok.

Augusztus 1.-je óta következő adományok érkeztek egyesületünkhöz az egyesületi rendkívüli segélyalap javára. A Téli kert igazgatóságától (Goór Lajosné

Wabits Lujza)	Kor. 10.—
Nemzeti (Royal) Orfeum igazgatóságától...	„ 4.50
Steinberg Izsó tagtársunktól	„ 53.60
Steiner Lajos tagtársunktól	„ 10.—

A nagylelkű adományozók fogadják érte a vezetőség hálás köszönetét.

Halálozás.

Glück Jacques, a düsseldorfi Apollószínház érdemes igazgatója augusztus 12.-éről 13.-ára virradó éjjel Reichenhallban, hol nejével üdült, tüdőgyulladásban meghalt. Az elhunyttal egy igazságos, nemes ember szállott sirba. Glück magyar ember volt, 1853-ban született. Művészi pályáját 17 éves korában kezdte a gráci városi színháznál, majd hosszabb utazások után Berlinbe került, 1893-ban a mai Apollószínház művészi igazgatója lett. Az ő vezetése alatt az Apollószínház a porosz főváros legkedveltebb mulatóhelye lett, melynek minden műsora a látványosságok egész sorát nyújtotta. Ebbe az időbe esik Lincke Pál kiállítási operettjeinek fénykora is. Hét évig vezette Glück az Apollószínházat, de mikor munkája megkönnyítése céljából Waldmann Imrét, később a Fővárosi Orfeum direktorát, szerződtették melléje, megvált az Apollószínháztól és 1899.-ben a düsseldorfi Apollószínház művészi igazgatója lett, mely állást haláláig a legfényesebben, a közönség legnagyobb meglepedésére töltötte be.

Temetése aug. 19.-én volt Düsseldorfban, honnan a holttestet a crefeldi krematóriumba szállították.

Emlékét az artisták kegyelettel fogják őrizni.

Mörbitz Bernhard, Németország egyik legnépszerűbb kómikusa sajnálatos baleset következtében, — a liftbe esett, — augusztus 22.-én hirtelen elhunyt. Mörbitz Otto Reutter után a legnagyobb fizetésű német humorista volt és több ízben vendégszerepelt Budapesten is. Nagy kedveltségének imponáló bizonyítéka volt temetése, mely múlt hó 28.-án a Drezda melletti Tolkewitzban volt. Az elhunyt három fiút hagyott hátra, kik jelenleg mind katonai szolgálatot teljesítenek; közülük azonban csak kettő jelenhetett meg édesatyjuk ravatalánál, bár a temetést egy nappal el is tolták. A virágok nagy halmaza borította el a koporsót, annak jeléül, hogy mennyire szerette mindenki az elhunytat.

Masojidek Ferenc. Özv. Masojidek Ferencné szül. Könyöt Pepita, a maga, valamint gyermekei Ferenc, Ottomár, Márton és Hermin nevében gyászlapon tudatta, hogy férje Masojidek Ferenc (Artas) érdemes artista múlt hó 16.-án elhunyt. A gyászszertartáson, mely a Szt.-István kórház halottsházájában ment végbe, az I. A. L. képviselőjében, melynek az elhunyt régi tagja volt, lapunk szerkesztője, Aalbach Jacques ügyv. titkár jelent meg, ki szép szavak kíséretében tette a koporsóra az I. A. L. koszorúját. A gyászszertartást Szlavadik István plébános végezte, mely után az elhunytat a rákoskereszturi temetőben helyezték örök nyugalomra.

Csabai Zsófi, az ismertnevű énekesnő, fiatalon tragikus körülmények között véget vetett életének augusztus 17.-én. A magyar artistaság Csabai Zsófiiban becsült, tehetséges, ambiciózus tagját veszítette el, akinek halála széles körben általános részvétet keltett. Nyugodjék békében.

Tagajánlás.

Figyelmeztetjük minden tagunkat, hogy a felvételi ivatek aláírásánál (mint ajánlók) a legnagyobb óvatossággal járjanak el. Csakis olyan egyént ajánljanak felvételre, kit személyesen jól ismernek s biztosak benne, hogy az illető csakugyan artista.

Annál is inkább ajánljuk a legnagyobb óvatosságot, mert minden egyes alkalommal az ajánlókat fogjuk felelőségre vonni.

A M. A. E. vezetősége.

Orvosi ügyrend.

Figyelmeztetjük t. tagjainkat, hogy az egyesületi orvos urak minden hónapban megkapják azon tagok névjegyzékét, kik szabályaink szerint orvos és gyógyszer használatára jogosultak.

Orvos és gyógyszer használatára jogosult az a tag, aki tagdíját pontosan és legalább egy félhónapra előre kifizette. Minden tag köteles ezt az orvosnak igazolványával bizonyítani.

Kénytelenek vagyunk szabályaink ilyen szigorú betartására, mert a tagdíjak csak gyéren folynak be és leginkább a nemfizetők terhelik meg gyógyszereszlamlánkat. A háboru folytán a gyógyszerek tetemesen drágultak, segélyalapjaink pedig annyira igénybe vannak véve, hogy a legnagyobb mértékben kell takarékoskodnunk. A tagdíjak pontos fizetése ma becsületbeli kötelessége minden tagnak.

A vezetőség nevében:

Aalbach Jacques,
ügyvezető titkár.

Figyelmeztetés.

Figyelmeztetjük tisztelt tagjainkat a választmány-nak azon határozatára, miszerint a tagdíjhátralékra adott halasztás csak három hónapra szól és annak lejártával a tagdíjak befizetendőek, vagy pedig a halasztási kérvényt kell megújítani. A halasztási idő alatt a tag az alapszabályban körülírt jogokat nem élvezzi.

Azon tagok, akik a hadseregben hadiszolgálatot teljesítenek, a tagdíj fizetés alól fel vannak mentve, de csak abban az esetben, ha nincs alkalmuk mellékesen keresethez jutni vagy nincsenek szerződésben.

Felhívás!

Felhívjuk mindazon artistanőket és artistákat, kik még nem tartoznak egyesületünk kötelékébe, hogy abba tagokul belépjenek, mert az egyesületet támogatni nemcsak kötelesség, hanem az a csekély tagdíj ellenében sokat nyújt.

A M. A. E. vezetősége.

Kiadja a „MAGYARORSZÁGI ARTISTA EGYESÜLET.”

Magyar artisták a harcmezőn.

A tábori postaszámokat — amennyiben azok általunk ismertek — szívesen tudatjuk. Kérdezősködésnél válaszbélyeg melléklendő

Adám Adolf
Aldor Adolf
Arányi Vilmos
Arvai Rezső
Balog Sándor
Balacsis Viktor
Barna János
Barnéh Béla
Bauer Oszkár
Bergman Mór
Bernhardt József
Biringer Gyula
Bodrogi József
Böhm (O Brien) Markus

Dániel. Nándor
Dévai Sándor
Dezsöfi István
Dezsöfi László
Domány Győző
Donnert Antal
Erős (Ehrmann) Muki
Faludi (Klein) Zsigmond
Filep Sándor
Fodor Ernő

Gábor Ernő
Gábos Géza
Galambos Elemér
Gallai Jenő
Geiger Izsó
Gergely (Rózsa) Lajos
Gerő Jenő (Szöke Szakál)
Goldmann Jenő
Göndör Ferenc
Göndör Miklós
Grell Mihály
Grünzweig (Gonda) Lipót
Guttman Vilmos

Halada Ferenc
Harsányi Rezső
Hauser Gyula
Herbst Náthán
Hergotti Stanislaus
Huber Sándor
Hunyadi Emil
Jaulus Mór
Iczkovits Károly
Iszpász Péter
Kálmán Lajos
Karabin József
Kastyák Ferenc
Kenedi (Grün) Dezső
Kiss László
Klein Ferenc
Kollmann (Kardos) Oszkár

Kormos Hugó
Köczög János
Könyöt Adolf
Könyöt Alfons
Könyöt Arthur
Könyöt Oszkár
Könyöt Sándor
Kövári (Kalk) Lajos
Kövári (Kalk) Vilmos
Kraut (Tuark) Dezső

Lax Rezső
Lendvai Jenő
Lengyel Gyula
Lévai Andor
Löwinger Lajos
Mach Zsiga
Mack Zsigmond
Majdik Alajos

Margó Zsigmond
Máté Sándor
Meck Ferenc
Morgenroht Károly
Morgenstern Zsiga
Moritz Laci
Mádor Zsigmond
Nagy Jenő
Novák Mihály
Pettes Joachim
Picard Jean
Pintér Mihály
Pincz Ede
Purczeld József
Radó Sándor
Reisner Ferenc
Rittka Ferenc
Roland (Lang) Róbert
Rónai Bertalan
Roos Ignatz
Rosée Jenő
Sándor József
Sárai Sz. Károly
Schachter Paul Jacques
Schlesinger Jenő
Sarkadi András
Sas Naci
Schmidterer Lehel
Schmidt János
Schneeberger Ede
Steinberger Izsó
Schosberger Mór
Schultheis Miksa
Schönberger Miksa
Steiner (Simai) Ede
Silberstein (Golem) Jakab
Simai István
Sipos Gyula
Schwartz Manó
Strasser Béla
Szajka Róbert
Székely Márton
Székely (Kulini)
Szemere Gyula
Szepesi Sándor
Szepesi Vilmos
Szerémi (Stern) Izsó
Sziklai Benő
Szirmai Vilmos
Stutzbart László
Stutzbart Mátyás
Tacianu (Lehotzki) Sándor
Tamási József
Tautz Károly
Tok Demeter
Tuma Erwin
Tyll József
Ujvári Ferenc
Vass Feri
Vasvári Adolf
Várad (Weiss) Arthur
Várad (Mandel) Géza
Vécsei (Weisz) Miklós
Vidos Jenő
Virág J. Pál
Wagner Lajos
Weiss Lajos
Widmayer Gusztáv
Widmayer Frigyes
Wolfertsberger Cajetán
Wollner Arthur
Wollner Gyula
Zalai Lipót
Zöldi Márton.